

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

«До захисту допущено»
Завідувачка кафедри, д.е.н., проф.
_____ Лариса ГРИЦЕНКО
(підпис)
« ____ » _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
освітньо-професійної програми Банківська справа

(назва програми)

на тему: Аналіз кредитної політики банку (на прикладі АТ КБ «ПриватБанк»)

Здобувача (ки) групи Фдн-01ш Мацейко Ангеліна Юріївна
(шифр групи) (прізвище, ім'я, по батькові)

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Ангеліна МАЦЕЙКО
(підпис) (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ здобувача)

Керівник _____ доцент, д.е.н., доцент, Павло РУБАНОВ _____
(посада, науковий ступінь, вчене звання, Ім'я та ПРІЗВИЩЕ) (підпис)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри, д.е.н., проф.
Лариса ГРИЦЕНКО
(підпис)
«13» лютого 2024 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Здобувача (ки) групи Фдн-01ш ЦЗДВН
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Мацейко Ангеліна Юріївна
(прізвище, ім'я, по батькові студента)

Тема роботи: Аналіз кредитної політики банку (на прикладі АТ КБ «ПриватБанк»)

Затверджено наказом по СумДУ № 0568-VI від «22» травня 2024 р.

Термін здачі здобувачем (кою) завершеної роботи «29» травня 2024 р.

Вихідні дані до роботи: нормативні й законодавчі акти, аудиторські висновки АТ КБ «ПриватБанку», фінансова звітність АТ КБ «ПриватБанку», матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників тощо.

Зміст основної частини роботи:

1. Сутність кредитної політики банківських установ, як основи формування їх фінансових ресурсів.
2. Особливості фінансової діяльності АТ КБ «ПриватБанк».
3. Аналіз кредитної політики АТ КБ «ПриватБанк» та шляхи її оптимізації.

Дата видачі завдання: «13» лютого 2024 р.

Керівник доцент, д.е.н., доцент, Павло РУБАНОВ
(посада, науковий ступінь, вчене звання, ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

(підпис)

Завдання прийнято до виконання
«13» лютого 2024 р.

(підпис)

Ангеліна МАЦЕЙКО
(Ім'я та ПРІЗВИЩЕ здобувача)

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр
на тему:

Аналіз кредитної політики банку (на прикладі АТ КБ «ПриватБанк»)
Мацейко Ангеліна Юріївна

Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 36 сторінках. Список використаних джерел включає 28 найменувань. Робота містить 7 таблиць, 2 рисунки, а також 1 додаток.

Актуальність теми кваліфікаційної роботи полягає у тому, що банківська система, зокрема і системні банківські установи, є важливими складовими економіки країни, діяльність яких має значний вплив на розвиток різних галузей. Банківські установи, реалізуючи свою кредитну діяльність, сприяють розвитку регіональної і національної економіки. Головною операцією банківських установ є саме кредитування. Саме ці операції приносять банківським установам основний дохід. Кредитна політика банку має важливе значення як для банківських установ, так і для підприємств-позичальників та країни в цілому, і тому має бути ефективною.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в дослідженні особливостей механізму банківського кредитування та аналізі сучасного стану кредитної політики в Україні на прикладі АТ КБ «ПриватБанк».

Методи дослідження: статистичний аналіз, фінансовий аналіз, графічний аналіз, синтез, дедукція тощо.

Основний результат роботи: проведено аналіз фінансового стану АТ КБ «ПриватБанк», досліджено особливості формування кредитного портфелю банку та на цій основі запропоновано заходи по формуванню ефективної кредитної політики та, зокрема, по удосконаленню механізму кредитування в АТ КБ «ПриватБанк».

Ключові слова: кредит, кредитний портфель, механізм банківського кредитування, кредитна політика, фінансовий аналіз.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1 СУТНІСТЬ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ, ЯК ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЇХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ.....	7
1.1 Фінансово-економічна сутність кредиту та особливості кредитування в банківських установах України.....	7
1.2 Кредитний портфель банківської установи.....	9
1.3 Особливості механізму кредитування в банківських установах України..	12
2 ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	15
2.1 Фінансово-господарська характеристика АТ КБ «ПриватБанк».....	15
2.2 Фінансово-економічний аналіз зовнішнього середовища АТ КБ «ПриватБанк».....	19
2.3 Аналіз фінансового стану та прибутковості діяльності АТ КБ «ПриватБанк»	21
3 АНАЛІЗ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ АТ КБ «ПРИВАТБАНК» ТА ШЛЯХИ ЇЇ ОПТИМІЗАЦІЇ.....	28
3.1 Особливості кредитної політики АТ КБ «ПриватБанку»	28
3.2 Оцінка ефективності кредитної політики АТ КБ «ПриватБанк».....	31
3.3 Шляхи покращання ефективності управління кредитними операціями АТ КБ «ПриватБанк».....	37
ВИСНОВКИ.....	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	44
ДОДАТОК А Фінансова звітність АТ КБ Приватбанк за 2021–2022 роки.....	47

ВСТУП

Банківська система і, зокрема, окремі банківські установи, є важливими складовими економіки країни. Діяльність банківських установ має вагомий вплив на розвиток національного господарства. Так, банківські установи, реалізуючи свою кредитну діяльність, сприяють розвитку регіональної, національної і світової економіки. Завдяки банківському кредитуванню відбувається перерозподіл вільних грошових коштів між господарюючими суб'єктами. Завдяки цьому гроші з'являються там, де вони є зараз найбільш необхідними для розвитку національного господарства.

Головним видом операцій банківських установ є саме кредитування, оскільки ці операції приносять банківським установам основний дохід. Тому кредитна політика банку має важливе значення для розвитку банківських установ та має бути ефективною. Ефективна кредитна політика має містити в собі такі елементи, як організаційні заходи з кредитної політики банківської установи, напрямки роботи банку з питань кредитування своїх клієнтів, інші соціально-економічні та фінансові заходи, що сприяють реалізації кредитної політики банківської установи. Результативна кредитна політика банківської установи є підґрунтям її високої прибутковості та фінансової стабільності.

Мета роботи: дослідження особливостей механізму банківського кредитування та аналіз сучасного стану кредитної політики в Україні на прикладі АТ КБ «ПриватБанк».

Завдання дослідження, виконання яких необхідне для вирішення поставленої мети:

- дослідження сутності кредиту та його ролі в сучасній діяльності банківських установ;
- дослідження сутності кредитної політики та особливостей банківського кредитування в Україні;
- здійснення оцінки ефективності фінансової діяльності та прибутковості

роботи АТ КБ «ПриватБанк»;

- аналіз фінансової стійкості АТ КБ «ПриватБанк»;
- проведення аналізу динаміки та структури кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк»;
- розробка пропозицій по поліпшенню кредитної політики та оптимізації банківського кредитування у АТ КБ «ПриватБанк».

Об'єктом дослідження є економічні відносини між кредитором та позичальником з приводу кредитування.

Предметом дослідження є механізм організації та реалізації кредитної політики банку.

Методи дослідження, використані в роботі: статистичний аналіз, фінансовий аналіз, графічний аналіз, синтез, дедукція тощо.

Інформаційною базою дослідження є фінансова звітність АТ КБ «ПриватБанк», наукові праці вітчизняних та закордонних науковців, наукові статті у наукових журналах, навчальні підручники, монографічні дослідження з питань кредитування споживачів банківськими установами.

1 СУТНІСТЬ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ, ЯК ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЇХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ

1.1 Фінансово-економічна сутність кредиту та особливості кредитування в банківських установах України

Під кредитом розуміють фінансово-економічні відносини, що відбуваються між фізичними і юридичними особами з приводу перерозподілу коштів між кредитором та позичальником на умовах повернення цих коштів позичальником кредиторіві [15].

Сутність кредиту виражається такими діями: отримання, використання та повернення кредиту. В процесі кредитування беруть участь позичальник, як зацікавлена сторона в отриманні кредиту, та кредитор, як сторона що зацікавлена в отриманні відсотків за наданою позикою. В цьому процесі позичальник стає тимчасовим розпорядником коштів, а їх власником залишається кредитор [15]. В процесі кредитування суб'єктом виступають позичальник та кредитор, а об'єктом – позика, як предмет кредитної угоди [25].

Кредитування як процес існує лише за умови зацікавленості суб'єктів в укладанні кредитної угоди і відповідальності позичальника перед кредитором. За відсутності цих умов кредитна угода буде неспроможною та призводитиме до фінансових збитків у кредитора.

Кредитування відбувається за такими стадіями [4]:

– попередній етап. На цьому етапі кредитний відділ банку приймає заяву від позичальника про необхідність отримання кредиту. На цьому етапі кредитним відділом банку також приймаються всі супутні до заяви документи, що підтверджують платоспроможність клієнта, його благонадійність тощо;

– підготовчий етап. На цьому етапі кредитний відділ перевіряє платоспроможність клієнта. Аналізуються довідки про доходи, кредитний рейтинг, наявність заборгованостей в банківських установах, наявність затримок у погашенні кредитів чи їх відсутність. В той же час служба безпеки банку має

перевірити документи клієнта та переконатися, що він не є шахраєм та не приймає у часті в сумнівних операціях. Юридичний відділ здійснює попередню підготовку кредитного договору;

– прийняття рішення щодо кредитування. На цьому етапі кредитний комітет банку приймає рішення щодо видачі кредиту на основі попереднього аналізу платоспроможності клієнта проведеного кредитним відділом банку та інформації служби безпеки банку;

– затвердження порядку видачі кредиту. На цьому етапі юридичний відділ підготовлює необхідні документи для оформлення кредитної угоди та узгоджує її зі службою безпеки банку який має підтвердити відсутність шахрайства з боку клієнта. На цьому етапі також визначають терміни та строки видачі кредиту, умови його повернення, відсотки по кредитній угоді, штрафні санкції тощо;

– кредитний моніторинг. Після видачі кредиту клієнтові відбувається постійний нагляд за дотриманням клієнтом кредитного договору. Такий моніторинг здійснюється службою безпеки банку, кредитним відділом, юридичним відділом банку;

– погашення кредиту. Контроль за повним погашенням кредиту з боку клієнта банку здійснюється кредитним відділом. У повноваження кредитного відділу також входить і видача необхідних підтверджуючих документів клієнтові про повне погашення ним заборгованості перед банком;

– робота із сумнівними або безнадійними кредитами. У разі непогашення клієнтом кредиту з тих чи інших причин його борг переводиться у статус безнадійних чи сумнівних заборгованостей з якими працює спеціальний відділ банку – відділ по роботі із сумнівними кредитами.

Схема кредитування зображена на рисунку 1.1.

Під час реалізації кредитної угоди всім її сторонам слід дотримуватися таких принципів:

- повернення позики в повному обсязі;
- забезпечення за позикою;
- платність користування кредитними коштами;

- строковість надання кредитних коштів;
- цільове призначення кредитних коштів [15].

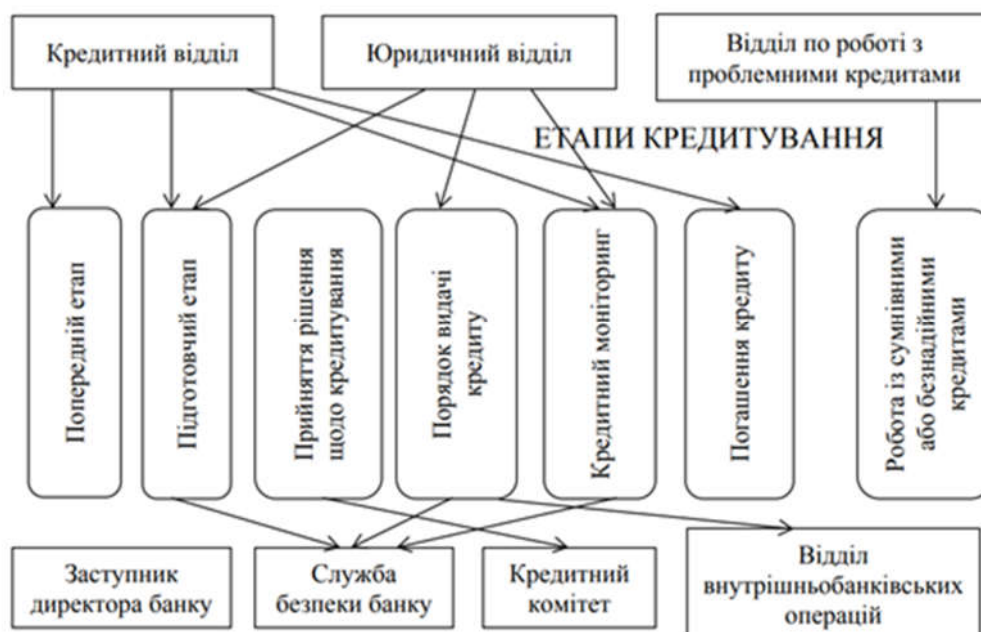

Рисунок 1.1 – Схема етапів кредитування в банківських установах [4]

Основне призначення кредиту – перерозподіл вільних коштів в економіці для забезпечення їх постійної роботи на благо всієї економіки. Залучені кредити використовуються підприємствами для поповнення обігових коштів, купівлі нового обладнання, забезпечення розширення виробництва тощо. А домогосподарства використовують отримані позики для купівлі побутової техніки, продуктів харчування, нерухомості, автівок тощо. Кредити – ефективний інструмент, що дозволяє отримати бажані ресурси для розвитку вже сьогодні та стати основою для економічного зростання не тільки окремих суб'єктів господарювання, а й всієї економіки в цілому [25].

1.2 Кредитний портфель банківської установи

Кредитний портфель банківської установи багатьма науковцями

визначається як сукупність всіх виданих банком позик, як фізичним так і юридичним особам, а також іншим банківським установам, у тому числі і НБУ. Кредитний портфель також може розглядатися як специфічний фінансовий інструмент управління кредитними операціями банківської установи. В процесі управління кредитними операціями банківської установи та формування оптимальної структури кредитного портфелю зростає ефективність діяльності банківської установи [1; 10; 22].

У фінансовій науці виділяють три типи кредитного портфелю:

– нейтральний до ризиків – це такий кредитний портфель, що має низькі значення показників ризиковості і доходності;

– оптимальний кредитний портфель – визначається як такий, що найкраще відповідає обраній банківською установою кредитній політиці та шляху його розвитку;

– збалансований кредитний портфель – характеризується збалансованим відношенням «ризик-прибутковість» [10].

Ризик і прибутковість кредитного портфелю є важливими параметрами управління ним. Ефективність будь-якого кредитного портфелю в основному визначається саме показниками ризику та прибутковості всіх кредитних угод банківської установи. Такий акцент на показниках ризику та прибутковості пов'язаний з особливістю кредитного портфелю, що пов'язана з тим, що він є основним джерелом доходів банку і в той же час пов'язаний зі значними кредитними ризиками неповернення позик [9].

Отже, основною метою при управлінні кредитним портфелем є отримання максимального доходу від наданих банківською установою позик за мінімального значення кредитних ризиків [8]. В такому разі структура кредитного портфелю повинна ретельно плануватися. Частина кредитів у більшості банківських установ України складає 50-60 %. Тобто доходи, що отримує банк на 2/3 залежить від обсягів кредитних операцій.

Виходячи зі структури кредитного портфелю можна робити висновки, щодо фінансової стійкості банківської установи, фінансових результатів та

спрогнозувати майбутні тенденції розвитку банківської установи [8].

Кредитні портфелі ощадних банків часто в структурі кредитного портфелю найбільшу частку мають позики фізичним особам та споживче кредитування, тоді як для іпотечних банківських установ характерна більша частка довгострокових кредитів виданих як фізичним так і юридичним особам [1]. Отже, від спеціалізації банківської установи суттєво залежить структура кредитного портфелю. Окрім зазначеного на структуру кредитного портфелю впливають і такі фактори:

- офіційна кредитна політика банківської установи;
- розмір та обсяг капіталу банківської установи;
- досвід та кваліфікація менеджменту банківської установи;
- регулювання діяльності банківської установи з боку НБУ тощо [1].

Розмір капіталу банківської установи є важливим чинником формування структури кредитного портфелю. Так обсяг капіталу має суттєвий вплив на максимально можливі розміри позик, кількість позик які можуть бути видані клієнтам тощо.

Кредитна політика банківської установи визначає яке співвідношення «ризик-прибутковість» є прийнятним для керівництва банківської установи, а отже від цього залежать сфери, напрямки, обсяги кредитування тощо.

Досвід та кваліфікація менеджменту банківської установи є визначальним чинником формування якісного портфелю з мінімальним обсягом безнадійної та сумнівної заборгованості.

Регулююча діяльність НБУ суттєво впливає на ставки по кредитах, а це в свою чергу накладає певні вимоги на платоспроможність клієнтів. В такому разі доходність кредитного портфелю та рівні кредитних ризиків залежать від облікових ставок НБУ та його кредитної політики.

Сам кредитний портфель формується для:

- отримання високого рівня відсоткового доходу;
- мінімізації ризиків по кредитним операціям банківської установи;
- дотримання вимог щодо ліквідності банківської установи [10].

Кредитний портфель банківської установи важливо розглядати у

взаємозв'язку з усіма сторонами діяльності банку, а управління кредитним портфелем має базуватися на оптимізації співвідношення «ризик-прибутковість».

1.3 Особливості механізму кредитування в банківських установах України

Кредитна політика банківської установи є стратегією, яка формується з метою визначення основних напрямків залучення коштів та надання позик клієнтам. Розробка кредитної політики відбувається шляхом планування, регулювання, контролю та організації кредитних відносин між банківською установою та клієнтами [8].

Основною метою кредитної політики банківської установи є організація та реалізація ефективної кредитної діяльності банку. Виходячи з цієї мети банківська установа реалізує наступні завдання:

- надання клієнтам кредитів які приносять банку високий відсоткових прибуток;
- забезпечення оптимального співвідношення «ризик-прибутковість»;
- створення умов для збільшення розмірів кредитного портфелю банку [8].

Для реалізації кредитної політики необхідною умовою є існування діючого механізму банківського кредитування (див. рисунок 1.2). Виходячи з механізму банківського кредитування, взаємозв'язку його елементів і відбувається розробка та реалізація кредитної політики.

Механізм банківського кредитування включає в себе низку елементів, а саме:

- кредитну інфраструктуру, яка представлена банківськими та фінансовими установами в Україні, серед яких варто відзначити: Національний Банк України, який є головною інституцією що задає фінансову політику на рівні всієї країни; банківські установи різних типів, серед яких ощадні банки, іпотечні банки, комерційні банки тощо; страхові, компанії, інвестиційні та пенсійні фонди, які є важливими гравцями на кредитному ринку і мають вагомий вплив на кредитну політику банківських установ;

– методи, важелі та інструменти кредитування які використовуються для реалізації, контролю, активізації тощо кредитної діяльності банківських установ, а також використовуються для стимулювання клієнтів активно використовувати кредитні інструменти. До методів, важелів та інструментів кредитування можна віднести безпосередньо різного роду позики, угоди, кредитні картки, цінні папери тощо;

Рисунок 1.2 – Механізм банківського кредитування фізичних та юридичних осіб в Україні (складено автором на основі [27]).

– принципи кредитування без яких не можливо організувати ефективну кредитну діяльність банківської установи;

– інформаційне, нормативно-правове та методичне забезпечення, яке включає у себе бухгалтерську, фінансову, статистичну інформацію, що використовується для аналізу банківської діяльності; нормативно-правові акти та Закони які регулюють кредитну діяльність банківської установи, визначають ліміти кредитування, відсоткові ставки, правила оформлення кредитних договорів і т. ін.; методичне забезпечення представляє собою методики аналізу кредитної діяльності банку, а саме фінансовий аналіз стійкості банківської установи, аналіз кредитного портфелю, методи аналізу платоспроможності клієнтів, методика оцінки

кредитних ризиків, методика моніторингу та контролю за виконання кредитних угод тощо [27].

Як видно із зазначеного вище, всі елементи механізму банківського кредитування виконують важливі функції, які виражаються в контролі, аналізі, плануванні кредитної діяльності банківської установи. Тому при оцінці ефективності кредитного механізму доцільно аналізувати зовнішнє та внутрішнє оточення банківської установи, умови розвитку економіки країни, які суттєво впливають на формування кредитної політики, проаналізувати фінансовий стан банківської установи, визначити структуру та якість кредитного портфелю, оцінити якість кредитної політики тощо. Всі ці елементи дадуть повне уявлення про особливості та рівень ефективності кредитного механізму банківської установи.

Аналіз та оцінка зазначених вище елементів, що використовуються при оцінці ефективності кредитного механізму, будуть розглянуті у наступних розділах роботи на прикладі АТ КБ «ПриватБанк».

2 ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

2.1 Фінансово-господарська характеристика АТ КБ «ПриватБанк»

АТ КБ «ПриватБанк» було зареєстровано 19 березня 1992 року. АТ КБ «ПриватБанк» є найбільшим банком України. Згідно рейтингів НБУ у 2020 році [28] АТ КБ «ПриватБанк» за обсягами депозитного портфелю, розмірами та прибутковості активів займав першу сходинку. Лише за обсягами кредитного портфелю у рейтингах банківських установ України АТ КБ «ПриватБанк» займає друге місце після Ощадбанку. Отже, АТ КБ «ПриватБанк» є найбільшим банком України та лідером роздрібного банківського ринку.

Станом на 01 січня 2023 року в структурі АТ КБ «ПриватБанку» нараховувалося вісім філій, 1200 відділень по всій території України (окрім території, що була тимчасово окупована росією) та одна філія розташовувалася на Кіпрі. У зв'язку з початком широкомасштабного вторгнення росії на територію України кількість філій банку скоротилася на 12, а кількість відділень на 275 [17; 18; 19].

Корпоративна структура управління АТ КБ «ПриватБанку» наведена на рисунку 2.1.

Ефективна система корпоративного управління роботою АТ КБ «ПриватБанк» пов'язується оптимальним розподілом функцій між органами управління банківської установи.

Так, основними органами управління АТ КБ «ПриватБанк» є [19]:

1. Акціонер – єдиним акціонером ПриватБанку з 21 грудня 2016 року є держава в особі Кабінету Міністрів України (до 2016 року банк був приватним, наразі 100 % акцій належить державі). Величина статутного капіталу банку становить 206,06 мільярдів гривен. Найважливіші рішення щодо функціонування банку приймаються Акціонером [6].

Станом на 10.01.2024

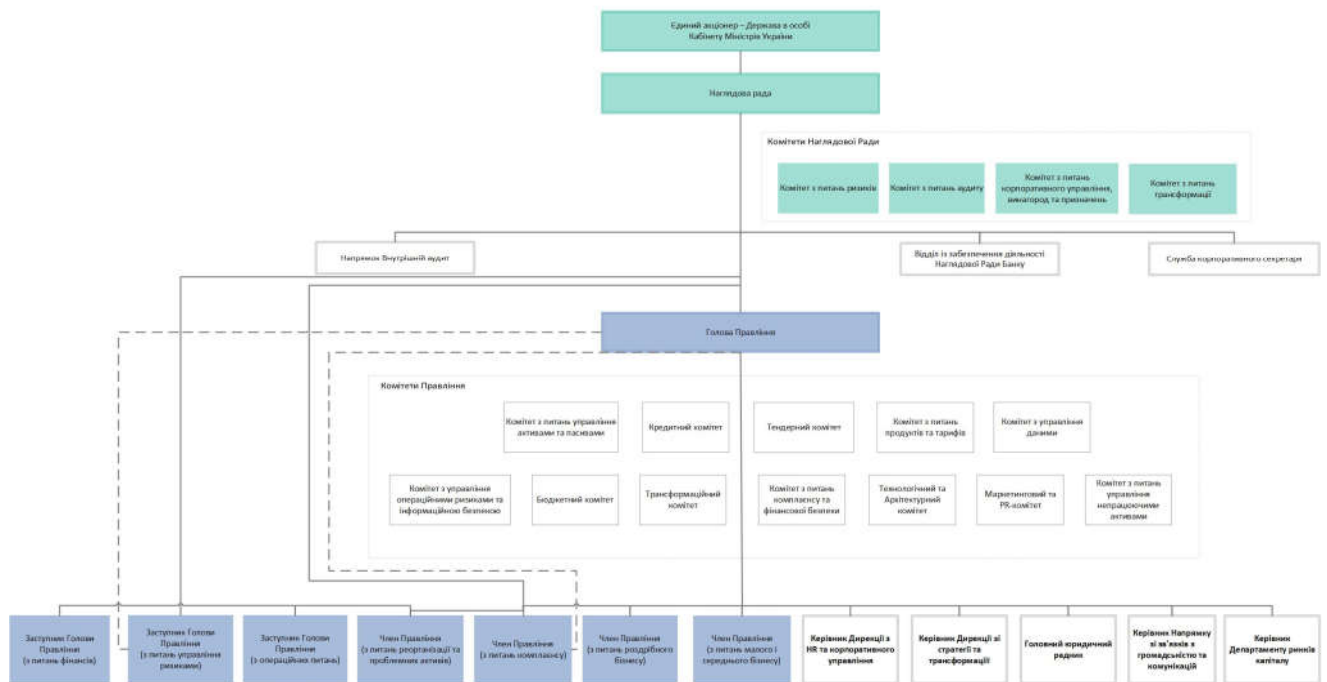

Рисунок 2.1 – Структура корпоративного управління АТ КБ «ПриватБанку» [6]

2. Наглядова Рада – колегіальний орган, що реалізує стратегічне управління фінансовою діяльністю АТ КБ «ПриватБанку» та захищає права Акціонера. Головою Наглядової Ради АТ КБ «ПриватБанку» є Шерон Іскі. Заступником голови є Артем Шевальов.

3. Правління АТ КБ «ПриватБанку» – виконавчий орган банку. В компетенцію цього органу включається поточне управління діяльністю банківської установи та виконання рішень Акціонера та Наглядової Ради. Правління банку діє від імені АТ КБ «ПриватБанку» та у своїх справах керується Статутом, Положенням про Банк та законодавством України. Головою Правління банку є Герхард Бьош, а його заступники Ганна Самаріна (заступник з питань фінансів), Лариса Чернишова (заступник з питань управління ризиками), Марюс Качмарек (заступник з операційних питань).

Фінансово-господарська діяльність АТ КБ «ПриватБанку» пов'язана з наданням універсальних фінансових послуг населенню країни та юридичним особам. ПриватБанк є лідером в роздрібному сегменті банківського ринку України та просуває послуги для малого і середнього бізнесу. АТ КБ «ПриватБанк» є лідером з надання послуг по розміщенню коштів фізичних осіб на поточних

рахунках та наданні роздрібних кредитів. Із введенням воєнного стану в Україні ПриватБанк розпочав активно збільшувати частку кредитів для малого та середнього бізнесу, що пов'язано із реалізацією стратегічного завдання щодо підтримки малого та середнього бізнесу і забезпечення економічного розвитку, що є надзвичайно важливим у воєнний час.

Основними стратегічними цілями АТ КБ «ПриватБанк» є нарощення обсягів кредитного портфелю, в тому числі і за рахунок надання кредитів фізичним та юридичним особам.

Лідуючі позиції ПриватБанку у банківському роздрібному сегменті в основному зумовлено наявністю потужної транзакційної платформи Приват24, через яку відбувається надання послуг не лише населенню, а й бізнес-структурам.

Потужний поштовх у розвитку online сервісів стали світова пандемія COVID-19 та широкомасштабне вторгнення росії на територію України. Починаючи з 2019 року і по нинішній час актуальним залишається питання обслуговування всіх клієнтів у online-режимі, так як це забезпечує безпеку клієнтів під час надання їм банківських послуг. Збільшення обсягів online-операцій призвело до перегляду безпекової політики ПриватБанку при обслуговуванні населення та бізнесу [17; 18; 19]. Так, станом на кінець 2023 року АТ КБ «ПриватБанк» реалізував наступні програми та сервіси [19]:

- розроблено застосунок «Каса» – з метою надання послуг фіскалізації на POS-терміналах ПриватБанку;

- запущено сервіс «Бюджет» – з метою поліпшення управління податками для малого та середнього бізнесу, спрощення процедури сплати податків до бюджетів всіх рівнів;

- запроваджено сервіс «Інвойсинг» для юридичних осіб, що дозволяє виставляти та оплачувати електронні рахунки-фактури та для фізичних осіб підприємців для спрощення розрахунків зі своїми партнерами (B2B-розрахунки);

- запущено сервіс «Електронна звітність», який створено для бізнесу з метою полегшити процес складання та відправки електронних звітів до державних органів влади України;

– реалізовано застосунок «ПриватКамера» який дозволяє дистанційно подати в банк інформацію про власний бізнес або заставне майно з метою отримання позик;

– протягом дії воєнного стану в Україні (з 2022 року) клієнти ПриватБанку здійснили більше 28 млн міжнародних грошових переказів. Обсяг здійснених операцій через ПриватБанк зросла на 16 %. З 2022 року вже 97 % клієнтів банку отримували грошові перекази на свої пластикові картки із використанням застосунку Приват24 [19];

– технологічна платформа PrivatMoney з початку воєнного стану стала надійним партнером для міжнародних організацій, які надавали благодійну допомогу для українців [19].

На АТ КБ «ПриватБанк», як одного з найпотужніших державних банків, було покладене завдання щодо сприяння економічного розвитку в Україні в надзвичайно важких умовах воєнного стану. Так, з метою фінансової підтримки населення та бізнесу ПриватБанк запровадив наступні заходи для своїх клієнтів:

– запроваджено кредитні канікули для клієнтів банку, проведено реструктуризацію позик клієнтів для зниження їх боргового навантаження;

– продовжено дію карток на 1 рік, що дало можливість клієнтам не турбуватися про строк дії своїх платіжних карток;

– реалізовано оформлення нових та перевипуск старих пластикових карток через застосунок Приват24;

– відмінено комісію за поповнення рахунку та зняття з нього готівки для всіх волонтерів України;

– для малого та середнього бізнесу запроваджено відео-зустрічі, що спростило механізм оформлення банківських послуг в онлайн-режимі;

– клієнтам запропоновано нові види вкладів серед яких «Слава Героям» (для військових), вклад «Капітал», строковий валютний депозит (з автоматичною конвертацією національної валюти в іноземну) тощо [19].

2.2 Фінансово-економічний аналіз зовнішнього середовища АТ КБ «ПриватБанк»

Проаналізуємо зовнішнє оточення АТ КБ «ПриватБанку» та економічні умови в яких працює банк протягом 2020-2022 років. Період з 2020 по 2021 роки характеризувався продовженням проблем з поширенням пандемії COVID-19, проте у 2021 році ситуація з пандемією дещо покращилася і більшість підприємств України поступово починало працювати за звичним режимом, який був характерний до початку пандемії.

Проте у 2022 році зовнішньоекономічна, політична, соціальна ситуація в країні різко погіршилася у зв'язку із початком повномасштабних воєнних дій. 2022 рік став викликом як для АТ КБ «ПриватБанку», так і для всіх українців. Початок воєнних дій з росією призвело до порушення звичного режиму роботи всіх підприємств України і банківський сектор не став виключенням.

Основні тенденції 2022 року загалом змінили стратегічні пріоритети розвитку всіх банківських установ. Зважаючи на те, що ПриватБанк є державною банківською установою, основні стратегічні пріоритети банку змістилися у бік підтримки малого та середнього бізнесу шляхом надання пільгових кредитів, надання кредитних канікул, проведення реструктуризації боргів, прощення боргів. Теж саме стосується і пересічних громадян, більшість яких є постійними клієнтами ПриватБанку.

З 24 лютого 2022 року економічна ситуація в країні характеризувалася такими негативними тенденціями як зростання інфляції та цін, зростання безробіття, зниження рівня ВВП, зростання тиску на валютний ринок тощо [17; 18; 19].

Окрім зазначеного, військові дії призвели до порушення логістичних зв'язків, суттєво скоротився попит на продовольчі та непродовольчі товари, витрати бізнесу суттєво зросли, зросли і збитки бізнесу від втрати частини бізнесу, що знаходився на території ведення бойових дій. Зокрема ПриватБанк втратив значну частину своїх філій та відділень, які були розташовані на тимчасово окупованій агресором

території. Закріпленню негативних тенденцій в економіці також сприяли і рекордно високі рівні світової інфляції.

Всі вище окреслені тенденції спричинили до різкого падіння купівельної спроможності великої кількості українців, що відбилося і банківському секторі через скорочення обсягів споживчого кредитування. Величезна кількість громадян України вимушена була виїхати за кордон, що також спричинило до скорочення чисельності клієнтів у споживчому банківському секторі в якому ПриватБанк займає лідируючі позиції [19].

Третина всього існуючого бізнесу в Україні перестала існувати через фізичні руйнування та окупацію частини територій України, а це в свою чергу спричинило скорочення чисельності крупних бізнес клієнтів [19].

Не зважаючи на серйозні проблеми в соціально-економічному розвитку, що розгорталися у першій половині 2022 року, у другій половині 2022 року намітилося економічне пожвавлення, бізнес та населення пристосувалися до реалій воєнного стану. Цьому неабияк сприяло звільнення північних областей України від окупації та завершення на цих територіях активних бойових дій [17; 18; 19].

Восени 2022 року з'явилися інші несприятливі фактори економічного розвитку країни, а саме серйозні перебої з електропостачанням, водо- та теплопостачанням через активні ракетні обстріли енергетичної та іншої критичної інфраструктури України. Дефіцити електроенергії спричинив скорочення ділової активності в Україні, а це в свою чергу призвело і до скорочення обсягів кредитування та споживання [17; 18; 19].

Загальне скорочення обсягів ВВП в Україні за 2022 рік склало 30,4 % [19]. Станом на 2023 рік відновлення економіки України стримується значними руйнування інфраструктури, транспортних шляхів, енергооб'єктів. Значне ВВП в Україні також спричинене і скороченням посівних площ через ведення бойових дій на територіях, де велася сільськогосподарська діяльність. Через це відбулося значне скорочення сільськогосподарського сектору [17; 18; 19].

У зв'язку із погіршенням соціально-економічної ситуації банківський сектор опинився в складних умовах: збої в роботі відділень та філій банківських установ

через нестабільне енергопостачання; зростання кількості шахрайських схем з банківськими картками; обмеження для клієнтів фізичного доступу до відділень по всій території України і зокрема на територіях де ведуться бойові дії та можливі потенційні бойові дії; проблеми із постачанням пластикових карток через неспроможність профільних підприємств їх виробляти у зв'язку із частими бомбардуваннями; зростання чисельності прострочок по позиках; посилення контролю з боку НБУ за валютним ринком України тощо.

Негативні соціально-економічні тенденції розвитку України суттєво погіршило фінансовий стан більшості банківських установ України, проте не зважаючи на це банківська система України залишалася стабільною.

Станом на кінець 2022 року ситуація в Україні залишалася вкрай складною та напруженою, але контрольованою. Продовження бойових дій на частині території України, подальше руйнування інфраструктури України, житлових будинків та невизначеність щодо тривалості воєнних дій є стримуючим фактором до відновлення ділової активності та відбудови України.

Подальше розгортання негативних подій в економіці може суттєво погіршити макроекономічні умови роботи банківських установ і ПриватБанку зокрема, що може стати вагомим негативним фактором щодо формування фінансової стійкості ПриватБанку та може призвести до погіршення результатів його роботи.

2.3 Аналіз фінансового стану та прибутковості діяльності АТ КБ «ПриватБанк»

Для визначення загальної фінансової стійкості роботи АТ КБ «ПриватБанку» проведемо загальний аналіз фінансового стану та результатів його роботи за 2020-2022 роки.

Проведемо вертикальний та горизонтальний аналіз балансу АТ КБ «ПриватБанку» за 2020-2022 роки для виявлення загальних тенденцій у

формуванні активів та зобов'язань банку, що дасть уявлення про його загальний фінансовий стан (див. таблиці 2.1 та 2.2).

Таблиця 2.1 – Вертикальний аналіз балансу АТ КБ «ПриватБанк» за 2020-2022 роки (обраховано на основі даних додатку А)

№ з/п	Назва показника	2020 рік, тис. грн	Структура 2020 р., %	2021 рік, тис. грн	Структура 2021 р., %	2022 рік, тис. грн	Структура 2022 рік, %
АКТИВИ							
1	Грошові кошти та їх еквіваленти	49911	13,05	52835	13,17	96380	17,83
2	Кредити та аванси банкам	25059	6,55	26243	6,54	103837	19,21
3	Кредити та аванси клієнтам	55021	14,38	68218	17,00	68084	12,59
4	Інвестиційні цінні папери	221661	57,95	222277	55,39	239752	44,35
5	Поточні податкові активи	6660	1,74	9978	2,49	9079	1,68
6	Інвестиційна нерухомість	2933	0,77	1989	0,50	2155	0,40
7	Нематеріальні активи	953	0,25	1288	0,32	1389	0,26
8	Основні засоби	6689	1,75	6074	1,51	5228	0,97
9	Інші активи	13638	3,57	12394	3,09	14692	2,72
10	Всього активи	382525	100,00	401296	100,00	540596	100,00
ПАСИВИ							
11	Кошти клієнтів	312708	81,75	325303	81,06	471970	87,31
12	Кошти банків	0	0,00	3	0,00	2	0,00
13	Інші залучені кошти	0	0,00	0	0,00	128	0,02
14	Відстрочені податкові зобов'язання	146	0,04	159	0,04	0	0,00
15	Інші зобов'язання	16846	4,40	9216	2,30	10707	1,98
16	Власний капітал	52825	13,81	66615	16,60	57789	10,69
17	Всього пасиви	382525	100,00	401296	100,00	540596	100,00

Аналіз даних таблиці 2.1 показує, що найбільш вагомими елементами активів є грошові кошти та їх еквіваленти, кредити та аванси клієнтам, інвестиційні цінні папери. У 2022 році суттєво зросла частка кредитів та авансів банкам з 6,55 % у 2020 році до 19,21 % у 2022 році, що пояснюється нарощуванням обсягів вкладень у депозитні сертифікати НБУ. Через формування надлишкової ліквідності

ПриватБанк вимушено вкладав гроші в депозитні сертифікати НБУ, а приростити кредитний портфель особливо у 2022 році не вдалося. Так частка кредитів та авансів клієнтам знизилася з 1438 % у 2020 році до 12,59 % у 2022 році, що пов'язується зі зниженням купівельної спроможності населення на фоні воєнних дій в Україні та скорочення платоспроможності підприємств з тих же причин.

Близько половини всіх активів АТ КБ «ПриватБанку» знаходиться в інвестиційних цінних паперах, які банк продає своїм клієнтам, шляхом створення для них спеціальних рахунків у цінних паперах. Частка інвестиційних цінних паперів в активах банку дещо скоротилася з 57,96 % у 2020 році до 44,35 % у 2022 році. Таке скорочення частки інвестиційних цінних паперів пояснюється різким зростанням частки кредитів та авансів банкам велика частка яких знаходиться в депозитних сертифікатах НБУ (більш детально про це див. у розділі 3 роботи).

Найбільшу частку в пасивах банку мають такі статті, як кошти клієнтів та власний капітал банку. При чому частка коштів клієнтів на рахунках в банку зросли з 81,75 % у 2020 році до 87,31 % у 2022 році, що пояснюється надходженням значних обсягів коштів клієнтів на поточних рахунках у вигляді міжнародної та внутрішньої допомоги українцям, що опинилися у складних умовах через військові дії.

Частка власного капіталу ПриватБанку за аналізований період скоротилася з 13,81 % у 2020 році до 10,69 % у 2022 році. Така динаміка вказує на зниження автономності банку та зростання рівнів ризику по кредитних операціях банку, так як покриття власним капіталом сумнівних кредитів скоротилося.

Аналіз даних таблиці 2.2 підтверджує та доповнює зроблені висновки із проведеного вертикального аналізу балансу АТ КБ «ПриватБанку». Так простежується загальна динаміка на зростання таких статей активу балансу АТ КБ «ПриватБанку» як:

– грошові кошти та їх еквіваленти на 182,42 % у 2022 році порівняно з 2021 роком, що пояснюється надходженням значних обсягів коштів на поточні рахунки клієнтів у вигляді міжнародної та національної допомоги українцям, що опинилися

у складних умовах з початку повномасштабної війни;

Таблиця 2.2 – Горизонтальний аналіз балансу АТ КБ «ПриватБанк» за 2020-2022 роки (обраховано на основі даних додатку А)

№ з/п	Назва показника	2020 рік, тис. грн	2021 рік, тис. грн	2022 рік, тис. грн	Відхилення 2021-2020 рр., %	Відхилення 2022-2021 рр., %
АКТИВИ						
1	Грошові кошти та їх еквіваленти	49911	52835	96380	105,86	182,42
2	Кредити та аванси банкам	25059	26243	103837	104,72	395,68
3	Кредити та аванси клієнтам	55021	68218	68084	123,99	99,80
4	Інвестиційні цінні папери	221661	222277	239752	100,28	107,86
5	Поточні податкові активи	6660	9978	9079	149,82	90,99
6	Інвестиційна нерухомість	2933	1989	2155	67,81	108,35
7	Нематеріальні активи	953	1288	1389	135,15	107,84
8	Основні засоби	6689	6074	5228	90,81	86,07
9	Інші активи	13638	12394	14692	90,88	118,54
10	Всього активи	382525	401296	540596	104,91	134,71
ПАСИВИ						
11	Кошти клієнтів	312708	325303	471970	104,03	145,09
12	Кошти банків	0	3	2	-	66,67
13	Інші залучені кошти	0	0	128	-	-
14	Відстрочені податкові зобов'язання	146	159		108,90	-
15	Інші зобов'язання	16846	9216	10707	54,71	116,18
16	Власний капітал	52825	66615	57789	126,11	86,75
17	Всього пасиви	382525	401296	540596	104,91	134,71

– кредити та аванси банкам зросли майже в 4 рази у 2022 році по відношенню до 2021 року, що спричинено вкладанням вільних коштів банку у депозитні сертифікати НБУ через формування надлишкової ліквідності банку;

– інвестиційні цінні папери банку, що мають вагому частку в активах банку

зросли всього на 107,86 % у 2022 році по відношенню до 2021 року, тому їх частка в активах у 2022 році на фоні різкого зростання обсягів кредитів та авансів банкам скоротилася.

В статтях пасиву балансу АТ КБ «ПриватБанку» відбувалися такі тенденції:

– кошти клієнтів, найбільша стаття пасиву з 2020 року по 2022 рік постійно зростала, а у 2022 році порівняно з 2021 роком спостерігалось різке збільшення цієї статті пасивів на 145,09 %. Причини зростання обсягів коштів клієнтів пояснюється надходженням коштів на поточні рахунки клієнтів у вигляді міжнародної та внутрішньої допомоги;

– власний капітал протягом 2021–2022 років скоротився з 66615 тис. грн у 2021 році до 57789 тис. грн у 2022 році. Причиною цього стали військові дії в Україні, погіршення зовнішньо економічних умов роботи банку про які детально йшла мова у розділі 2.2 роботи. Варто відзначити, що обсяг власного капіталу у 2022 році є дещо більшим за його обсяг у 2020 році, що можна розглядати як певну позитивну динаміку на відновлення фінансової стійкості банку, зважаючи на складні умови роботи, що продиктовані військовими діями в країні.

Для повноти аналізу фінансового стану АТ КБ «ПриватБанк» розглянемо основні тенденції щодо його прибутковості та доходності у 2020-2022 роках.

Аналіз зовнішніх та внутрішніх факторів, які вплинули на прибутковість та доходність банку у 2022 році, було проведено у розділі 2.2 роботи. Так, згідно цього аналізу можна зробити висновок, що умови функціонування банку є достатньо складними і вимагали значних витрат для вирішення актуальних питань із забезпечення інформаційної та фінансової безпеки банку та його клієнтів. Проте не зважаючи на суттєве зростання витрат на зазначені цілі (більше 1 млрд. грн), банку у 2022 році вдалося закрити фінансовий рік з чистим прибутком, який складав 30,2 млрд грн [17; 18; 19].

Проведемо більш детальний аналіз динаміки зміни показників роботи банку у 2020-2022 роках і визначимо, як саме вплинули вище зазначені фактори на обсяги витрат, доходи та прибутки АТ КБ «ПриватБанк» (див. таблиця 2.3).

Таблиця 2.3 – Основні фінансові показники діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за 2020-2022 роки, млн грн (обраховано на основі даних додатку А)

№ з/п	Показник	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Темп зростання, %	
					2021-2020 роки	2022-2021 роки
1	Процентні доходи	33563	35854	43686	6,83	21,84
2	Процентні витрати	11961	6537	3768	-45,35	-42,36
3	Чистий процентний дохід	21602	29317	39918	35,71	36,16
4	Комісійні доходи	27649	35057	32945	26,79	-6,02
5	Комісійні витрати	8888	11840	12505	33,21	5,62
6	Витрати на виплати працівникам	8192	8904	10096	8,69	13,39
7	Адміністративні та операційні витрати	8142	8812	9588	8,23	8,81
8	Чистий прибуток	24302	35050	30198	44,23	-13,84

Аналіз показників таблиці 2.3 вказує на зниження рівня прибутковості банку у 2022 році на 13,84 % по відношенню до 2021 року. Основні фактори зниження рівня прибутковості банку були розглянуті вище. Зокрема, з таблиці 2.3 додатково можна зробити висновок, що скорочення прибутку банку у 2022 році також спричинене і суттєвим скороченням комісійних доходів у 2022 році на 6,02 % по відношенню до 2021 року. При цьому слід відзначити стабільно високі темпи зростання адміністративних та операційних витрат, приблизно на 8 % щорічно, а також витрат на виплату заробітних плат та інших платежів робітникам банку на 8,69 % у 2021 році по відношенню до 2020 року, та на 13,39 % у 2022 році по відношенню до 2021 року.

Зростання адміністративних та операційних витрат пов'язане із необхідністю забезпечення безпеки банківської інформації, додаткових витрат щодо організації роботи відділень в умовах війни тощо. Про ці фактори зростання витрат зроблено огляд вище.

Варто відзначити, що комісійні витрати у 2022 році зростали набагато меншими темпами (5,62 %) ніж у 2021 році (33,21 %), що є позитивною динамікою особливо в умовах військового стану в Україні. Спроможність банку скорочувати темпи зростання витрат в умовах війни дало можливість у 2022 році закрити

фінансовий рік з чистим прибутком у розмірі 30,198 млрд грн.

Позитивним фактором, що дав можливість ПриватБанку отримати чистий прибуток у 2022 році також є суттєве зростання чистого процентного доходу – 36,16% по відношенню до 2021 року. Зростання чистого процентного доходу більшою мірою обумовлено активним формуванням кредитного портфелю банку за рахунок надання кредитів агробізнесу та іншим видам бізнесу, що дало можливість суттєво підтримати критично важливі галузі економіки у воєнний час.

Отже, не зважаючи на негативні зовнішні та внутрішні чинники розвитку у 2022 році АТ КБ «ПриватБанк» залишився фінансово спроможним та прибутковим банком.

Проаналізуємо більш детально кредитну політику банку, адже беззаперечним є висновок про її ефективність особливо в умовах воєнного стану в Україні.

3 АНАЛІЗ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ АТ КБ «ПРИВАТБАНК» ТА ШЛЯХИ ЇЇ ОПТИМІЗАЦІЇ

3.1 Особливості кредитної політики АТ КБ «ПриватБанку»

Проведемо аналіз кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» та його рівня доходності (див. таблиця 3.1). У таблиці 3.1 наведено показник коефіцієнту доходності який було розраховано як частку чистого процентного доходу до загальної суми кредитного портфелю банку (видані кредити та аванси).

Таблиця 3.1 – Аналіз кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» за 2020-2022 роки (таблицю складено на основі додатку А)

№ з/п	Найменування показника	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Темп зростання, %	
					2021-2020 роки	2022-2021 роки
1	Видані кредити та аванси, млн грн*	80080	94461	171921	17,96	82,00
	у тому числі:					
1.1	видані кредити та аванси банкам, млн грн	25059	26243	103837	4,72	295,68
1.2	видані кредити та аванси клієнтам, млн грн	55021	68218	68084	23,99	-0,20
2	Чистий процентний дохід, млн грн	21602	29317	39918	35,71	36,16
3	Коефіцієнт доходності кредитного портфелю	0,2698	0,3104	0,2322	15,05	-25,19

* – кредитний портфель обрахований без врахуванням резервів для покриття можливих втрат від нестандартних кредитних операцій.

Аналіз таблиці 3.1 показує, що АТ КБ «ПриватБанк» нарощує свій кредитний портфель. Так у 2021 році він зріс на 17,96 %, а у 2022 році вже на 82,00 %. Зростання кредитного портфелю банку у 2021 році було обумовлено більшою мірою зростанням виданих кредитів і авансів населенню та бізнесу на 23,99 %, тоді як у 2022 році зростання кредитного портфелю відбувалося за рахунок зростання

виданих кредитів та авансів іншим банківським установам на 295,68 %, що є дуже значним зростанням. У 2022 році відбувалося незначне скорочення виданих кредитів та авансів клієнтам АТ КБ «ПриватБанк». Така різка зміна ситуації і переорієнтація банку на видачу кредитів та авансів іншим банкам обумовлено воєнним станом, що було оголошено у 2022 році.

Чисельність клієнтів банку під час воєнного стану дещо скоротилася (див. розділ 2), тоді як банківські установи в кризовий час потребували кредитування, отже закономірною виявляється і така зміна структури кредитного портфелю ПриватБанку.

Аналіз ефективності кредитного портфелю банку за показником коефіцієнту доходності показав, що у 2021 році спостерігалось зростання доходності кредитного портфелю банку на 15,05 % і склала 0,3104, тоді як у 2022 році доходність кредитного портфелю суттєво скоротилася до значення 0,2322 (на 25,19 %). Така динаміка обумовлена різким зростанням обсягу кредитного портфелю банку за рахунок виданих кредитів та авансів банкам та незначними темпами зростання процентного доходу на відміну від різкого збільшення обсягу кредитного портфелю. Варто відзначити, що чистий процентний дохід банку у 2022 році зріс на 36,16 %, що є гарним показником враховуючи несприятливі зовнішні умови роботи ПриватБанку (див. розділ 2).

Отже, огляд основних показників доходності кредитного портфелю та його структури показав, що кредитна політика банку у 2022 році на тлі воєнних дій в Україні кардинально змінилася.

Доцільно більш детально проаналізувати структуру кредитного портфелю банку для виявлення напрямків змін у кредитній політиці банку (див. таблиця 3.2). Аналіз показників таблиці 3.2 дає підстави зробити висновки про кардинальну зміну кредитної політики АТ КБ «ПриватБанку» у 2022 році. Основною причиною зміни кредитної політики банку є військовий стан, що був оголошеним на території України у 2022 році.

Такі обставини призвели до скорочення темпів зростання обсягів виданих кредитів фізичним особам, зокрема у 2022 році суттєво скоротилися обсяги видач

іпотечних та споживчих кредитів, на 60,32 % та 27,38 % відповідно. Кредити видані через кредитні картки збільшилися у 2022 році лише на 2,82 %, тоді як у 2021 році спостерігалось зростання на 11,59 %. Зважаючи на те, що кредитні картки були основним напрямком кредитування фізичних осіб і у 2020 році частка виданих кредитів через кредитні картки складала 43,4 %, а у 2021 році 43,0 %, то у 2022 році ситуація суттєво змінилася. Частка виданих кредитів через кредитні картки у загальному обсязі всіх кредитів вже складала 25,0 %, а повільні темпи зростання обсягів видачі кредитів через кредитні картки тільки закріпили основну динаміку на зміну структури виданих кредитів та авансів по банку в цілому.

Таблиця 3.2. – Структура кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» за 2020-2022 роки (таблицю складено на основі додатку А та [17; 18; 19])

№ з/п	Показник	2020 рік		2021 рік		2022 рік		Темп зростання, %	
		млн грн	%	млн грн	%	млн грн	%	2021-2020 роки	2022-2021 роки
1	Всього видано кредитів та авансів*	93499	100,0	105298	100	186402	100	12,62	77,02
2	Депозитні сертифікати НБУ	25006	26,7	26212	24,9	100126	53,7	4,82	281,99
3	Кредити юридичним особам	5509	5,9	4091	3,9	5340	2,9	-25,74	30,53
4	Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу	6859	7,3	11903	11,3	21311	11,4	73,54	79,04
5	Кредитні картки	40609	43,4	45314	43,0	46593	25,0	11,59	2,82
6	Іпотечні кредити	9566	10,2	9858	9,4	3912	2,1	3,05	-60,32
7	Споживчі кредити	3500	3,7	5343	5,1	3880	2,1	52,66	-27,38
8	Інші кредити та аванси	2450	2,6	2577	2,4	5240	2,8	5,18	103,34

* – кредитний портфель обрахований із врахуванням резервів для покриття можливих втрат від нестандартних кредитних операцій.

Так у 2022 році суттєво зросла частка депозитних сертифікатів НБУ в структурі кредитного портфелю і склала 53,7%. Темпи зростання обсягів вкладених коштів ПриватБанком у депозитні сертифікати НБУ були вражаючі і

склали 281,99 % по відношенню до 2021 року. Саме за рахунок обсягів зростання вкладень у депозитні сертифікати НБУ кредитний портфель АТ КБ «ПриватБанку» зріс на 77,02 %. З нашої точки зору це є не оптимальним для банку, адже відсоткова ставка по депозитних сертифікатах є значно меншою ніж по кредитах для клієнтів банку. У зв'язку з обмеженим попитом на кредити з боку фізичних осіб та бізнесу ПриватБанк вимушений був зайві грошові кошти (надлишкову ліквідність) направити на вкладення у депозитні сертифікати НБУ з метою забезпечити мінімальний рівень доходності роботи установи та виконати відповідні ліміти НБУ щодо обсягу готівкових коштів в касах банку.

Серед елементів кредитного портфелю позитивні зміни спостерігалися лише по виданих кредитах юридичним особам та малому і середньому бізнесу. Не зважаючи на негативну динаміку зміни обсягів наданих кредитів юридичним особам у 2021 році, у 2022 році вдалося збільшити обсяги наданих кредитів для юридичних осіб на 30,53 %. Обсяги кредитування малого та середнього бізнесу протягом 2020-2022 року стабільно зростали в середньому на 75 %. На фоні негативної тенденції по обсягах наданих кредитів фізичним особам, результати по зростанню обсягів кредитування юридичних осіб та бізнесу є загалом позитивною тенденцією, що в цілому вказує на активізацію роботи бізнесу навіть у важкі воєнні часи (див. розділ 2) і дозволяє підтримувати доходність кредитного портфелю ПриватБанку на мінімально необхідному рівні. Проте згадані елементи кредитного портфелю мають незначну частку в його структурі і не перевищують 15 %.

Для додаткового обґрунтування раціональності кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк», зокрема, того який було сформовано у 2022 році, варто детально проаналізувати ефективність його кредитної політики.

3.2 Оцінка ефективності кредитної політики АТ КБ «ПриватБанк»

Для проведення аналізу ефективності кредитної політики АТ КБ «ПриватБанк» доцільно оцінити співвідношення депозитного та кредитного

портфелів банку, депозитних та кредитних відсоткових ставок (див. таблицю 3.3).

Таблиця 3.3. – Динаміка співвідношень депозитного та кредитного портфелів АТ КБ «ПриватБанк» (складено на основі додатку А та [21])

№ з/п	Показник	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Темп зростання, %	
					2021-2020 рік	2022-2021 рік
1	Кредитний портфель банку, млн грн*	80080	94461	171921	17,96	82,00
2	Депозитний портфель банку, млн грн	312710	325306	471970	4,03	45,08
3	Співвідношення кредитного портфелю до депозитного, %	25,61	29,04	36,43	13,39	25,45
4	Середня відсоткова ставка по кредитах, %	31,7	29,4	26,3	-7,26	-10,54
5	Середня відсоткова ставка по депозитах, %	6,8	4,9	5,8	-27,94	18,37
6	Співвідношення відсоткових ставок кредитів та депозитів, %	466,18	600,00	453,45	28,71	-24,43

* – кредитний портфель обрахований без врахування резервів для покриття можливих втрат від нестандартних кредитних операцій.

Так як депозити є інструментом залучення фінансових ресурсів для банку, а будь-який ресурс, що використовується підприємствами в своїй операційній діяльності, є платним, то витрати на залучення коштів через депозити вимагає витрат. Чим дешевшим є залучення коштів через депозитні інструменти тим прибутковішим буде кредитування. Депозити є не єдиним джерелом залучення фінансових ресурсів банківської установи, але основним та найбільш вагомим.

Аналіз даних таблиці 3.3 дозволяє зробити висновок про значне перевищення обсягу депозитного портфелю над кредитним. Так у 2020 році співвідношення кредитного портфелю до депозитного становило 25,61 % і було мінімальним протягом аналізованого періоду. До 2022 року це співвідношення зросло до 36,43 %. Така ситуація обумовлена зростанням депозитного портфелю банку. Так у 2021 році це зростання складало лише 4,03 %, а у 2022 році вже 45,08 %, що і

спричинило різке зростання співвідношення кредитного портфелю до депозитного.

Така динаміка розглянутих показників у 2022 році спричинена оголошенням в Україні військового стану і різким зростанням потреби уряду фінансувати воєнні операції, підтримувати мінімальні соціальні стандарти внутрішньо переміщених осіб. Потреби уряду у фінансуванні зазначених напрямів витрат були дуже значні і потребували зовнішнього фінансування, яке відбувалося у достатньо вагомих обсягах. У зв'язку з чим мільйони вимушених переселенців отримували виплати від держави на електронні картки. Так як ПриватБанк є державним банком, вагома частина таких виплат проходила через його коррахунки, а отже різко зросли обсяги поточних гривневих рахунків клієнтів, і у 2022 році загальна сума депозитного портфелю банку зросла майже на 50%.

Проте такої динаміки не має обсяг виданих кредитів клієнтам банку (див. таблицю 3.2), де по окремих статтях кредитування відбувалося суттєве скорочення виданих кредитів. Зважаючи на ці дві діаметрально протилежні тенденції у АТ КБ «ПриватБанк» утворилася значна готівкова ліквідність і для виконання нормативів НБУ частину цієї готівки було вкладено у депозитні сертифікати. Звісно, що вкладені кошти у депозитні сертифікати НБУ можуть бути використані для кредитування, але негативні події в економіці країни, що розгортаються на тлі воєнних дій на території України суттєво знижують потенціал в нарощуванні обсягів кредитування.

Проте кредитна політика ПриватБанку має і надалі спрямовуватися на стимулювання населення країни і бізнес-структур використовувати кредитні інструменти банку, адже саме видані кредити є основним фактором, що формує чистий прибуток банку. Цю тезу підтверджують данні таблиці 3.3. Як видно із таблиці 3.3 середні відсоткові ставки по кредитах, які є основою процентного доходу банку, значно перевищують середні відсоткові ставки по депозитах, які процентними витратами банку. У 2020 році середні відсоткові ставки по кредитах перевищували середні відсоткові ставки по депозитах більше ніж в 4 рази, а у 2021 році вже у 6 разів. У 2022 році співвідношення між середніми відсотковими ставками по кредитах і депозитах повернулося до рівня 2020 року. Така динаміка

обумовлена необхідністю зменшити відсоткові ставки по кредитах для забезпечення його доступності в умовах воєнного часу для всіх клієнтів банку (темпи скорочення ставок по кредитах склали 10,54 % у 2022 році по відношенню до 2021 року, що є більшим скороченням ставок ніж у 2021 році по відношенню до 2020 року – 7,26 %). Зокрема АТ КБ «ПриватБанк» у 2022 році запроваджував кредитні канікули, проводив реструктуризацію боргів клієнтів, деякі борги навіть списував (див. розділ 2).

Разом з тим для зменшення панічних настроїв населення і зменшення відтоку депозитів з банківської системи було підвищено відсоткові ставки по депозитах у 2022 році з 4,9 % річних до 5,8 % річних (на 18,37 %). Зокрема, підвищення відсоткових ставок по депозитах продовжувалось і у 2023 році. Така динаміка зростання відсотків по депозитах обумовлена, зокрема, не тільки вище зазначеними причинами, а й зростанням облікової ставки НБУ та підвищенням відсотків по депозитних сертифікатах НБУ [7; 13].

Отже, можна констатувати, що відсоткові ставки по кредитах суттєво перевищують відсоткові ставки по депозитах, а отже це створює гарні умови для отримання позитивного чистого фінансового результату роботи банку.

Для глибшого аналізу ефективності кредитної політики АТ КБ «ПриватБанк» окрім розглянутих показників доцільно розглянути наступні.

1. Рівень ризику кредитного портфелю – показує рівень ризиковості кредитного портфелю та його якість. Коефіцієнт ризику кредитного портфелю показує частку кредитного портфелю, що забезпечена резервами. Такі резерви використовуються для покриття збитків від нестандартної та сумнівної заборгованості. Отже чим вищий цей коефіцієнт тим менше кредитні ризики та ризики виникнення збитків, а отже тим якіснішим є кредитний портфель. Даний коефіцієнт можна визначити за наступною формулою [15; 25]:

$$IR = \frac{R}{V} * 100\%, \quad (3.1)$$

де R – резерв, що створено під нестандартні (ризиковані) кредитні операції банківської установи, грн;

V – обсяги кредитного портфелю банківської установи, грн.

2. Коефіцієнт ефективності управління кредитним портфелем банківської установи – відображає співвідношення доходності кредитного портфеля до рівня кредитних ризиків по ньому. Чим вищим є коефіцієнт ефективності управління кредитним портфелем тим привабливішим є кредитний портфель по співвідношенню «дохід-ризик», а отже більш ефективним та стійким [15; 25].

$$KC = \frac{d - r_0}{IR}, \quad (3.2)$$

де d – доходність кредитного портфелю, %;

r_0 – без ризикова ставка кредитування, %.

Під безризиковою ставкою часто розуміють ставку по кредитних інструментах чи цінних паперах, що має найменші ризики. До таких інструментів можна віднести державні цінні папери (ОВДП – облігації внутрішніх державних позик) [15; 25].

Розрахунок зазначених коефіцієнтів за якими можна зробити висновок про ефективність кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанку» наведено у таблиці 3.4.

З аналізу показників таблиці 3.4 можна зробити висновки про погіршення ефективності кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанку» у 2022 році, про що свідчать рівень ризику кредитного портфелю, який починаючи з 2020 року і завершуючи 2022 роком поступово знижувався (-31,54 % зниження у 2021 році по відношенню до 2020, 26,58 % зниження у 2022 році по відношенню до 2021 року) та коефіцієнт ефективності управління кредитним портфелем, який знизився на 27,98 % у 2022 році по відношенню до 2021 року, коли значення цього коефіцієнту було максимальним за аналізований період.

Таблиця 3.4 – Аналіз ефективності кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанку» за 2020-2022 роки

№ з/п	Показник	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Темп зростання, %	
					2021-2020 рік	2022-2021 рік
1	Резерв для покриття можливих втрат від нестандартних кредитних операцій, млн грн	13419	10837	14481	-19,24	33,63
2	Кредитний портфель банку, млн грн*	80080	94461	171921	17,96	82,00
3	Рівень ризику кредитного портфелю, %	16,76	11,47	8,42	-31,54	-26,58
4	Рівень доходності кредитного портфелю, %	26,98	31,04	23,22	15,05	-25,19
5	Середньозважена без ризикова ставка кредитування, станом на початок року (відсоткова ставка по ОВДП), %**	10,02	10,14	12,17	1,20	20,02
6	Коефіцієнт ефективності управління кредитним портфелем банку	1,01	1,82	1,31	80,01	-27,98

* – кредитний портфель обрахований без врахуванням резервів для покриття можливих втрат від нестандартних кредитних операцій.

** – обраховано на основі офіційних статистичних даних НБУ [14].

Джерело: обраховано на основі даних додатку А та [14; 17; 18; 19]

Зростання рівня ризику кредитного портфелю банку пов'язано із різким зростанням кредитного портфелю у 2022 році на 82,0 % по відношенню до 2021 року. Хоча рівень ризику кредитного портфелю щороку скорочувався, проте у 2021 році за рахунок суттєвого перевищення відсоткової ставки по кредитах над відсотковими ставками по депозитах ефективність управління кредитного портфелю була високою. Проте співвідношення відсоткових ставок по кредитах та депозитах погіршилося у 2022 році і на фоні суттєвого скорочення відсоткових ставок по кредитах до 26,3 % у 2022 році (див. таблиця 3.3) відбувалося зростання безризикової ставки до рівня 12,17 % у 2022 році, що більше ставки попереднього року на 20,02 %. Зростання безризикової ставки у 2022 році пов'язано з зовнішніми

умовами, зокрема, військовим станом, оголошеним 24.02.2022 року, зростанням дефіциту бюджету (дефіцит держбюджету України на 2022 рік – 911,1 млрд. грн [5]) та необхідності покриття військових витрат уряду (обсяг витрат – 44 млрд. долл. – зростання на 640 % [27]), зростанням облікової ставки НБУ (03.06.2022 року ставка була підвищена з 10 % до 25 % [13]). Зазначені фактори призвели не лише до суттєвого зростання безризикової ставки, а й до скорочення відсоткових ставок по кредитах (див. причини зниження відсоткових ставок по кредитах у розділі 2 роботи).

У сукупності дії відзначених факторів призвели до суттєвого погіршення ефективності управління кредитним портфелем і це не зважаючи на позитивний фінансовий результат, що у 2022 році був найкращим у фінансовій системі України.

АТ КБ «ПриватБанк» не має суттєвого впливу на зовнішні фактори впливу на кредитну політику банку, проте в змозі контролювати внутрішні фактори управління кредитним портфелем та підвищити його якість та ефективність.

3.3 Шляхи покращання ефективності управління кредитними операціями АТ КБ «ПриватБанк»

Основні напрями покращання ефективності управління кредитними операціями в першу чергу пов'язані із підвищенням якості управління кредитним портфелем банківської установи. Зокрема, такі методи та способи поліпшення ефективності управління кредитним портфелем банківської установи можна об'єднати у дві групи.

1. Кредитна експансія – передбачає розширення та інтенсифікацію кредитних операцій. Такий спосіб активізації кредитних операцій можливий за сприяння НБУ, зокрема коли центральний банк впроваджує системні заходи в сфері грошово-кредитної політики. Кредитна експансія передбачає [4; 10; 15; 25]:

– зниження облікової ставки НБУ;

- розширення лімітів на облікові та ломбардні операції;
- зміну або скасування обов’язкових резервів для банківських установ;
- зняття кількісних обмежень на обсяги видачі кредитів і тощо.

2. Захист від кредитних ризиків – група інструментів, що допомагають банківським установам підвищити якість кредитного портфелю та знизити кредитні ризики. В цю групу інструментів відносять такі [4; 10; 15; 25]:

- лімітування кредитів;
- диверсифікація за кредитними операціями;
- підвищення вимог до позичальників (висока кредитоспроможність позичальника дозволяє знизити кредитні ризики);
- створення резервів під нестандартні кредити;
- організація ефективної системи стягнення боргів;
- страхування кредитів.

Реалізація кредитної експансії у військовий час не можлива, проте АТ КБ «ПриватБанк» може активізувати кредитні операції шляхом запровадження акційних пропозицій, які передбачають оформлення кредитів за зниженими відсотковими ставками для малого та середнього бізнесу, а також для населення.

У військовий час актуальним є питання фінансування армії. Значну допомогу у фінансуванні потреб армії надають різні благодійні організації. Можна запропонувати АТ КБ «ПриватБанк» лобіювати в уряді питання запровадження спеціальних військових кредитів за зниженою або нульовою ставкою для благодійних організацій, що займаються забезпечення армії України всім необхідним. При цьому процентні витрат по кредитах можуть бути покриті урядом, за принципом іпотечних кредитів за програмою «еОселя».

Такі кредити можуть суттєво допомогти благодійним організаціям і оперативно реагувати на запити армії. Згодом же коли збори на певну ціль будуть завершені кредит може бути погашено за рахунок відповідних коштів. Така пропозиція може суттєво поліпшити питання комплектування армії України, а також підвищити кредитну активність в середині країни і пожвавити економічний розвиток.

Кредитний портфель АТ КБ «ПриватБанку» містить в собі вагому частку кредитів фізичним особам, а отже він потребує диверсифікації. З нашої точки зору, в кредитній політиці АТ КБ «ПриватБанк» варто зробити акцент саме на видачі кредитів для юридичних осіб та підприємствам, що дозволить диверсифікувати кредитний портфель, а отже знизить кредитні ризики. Вище запропонований тип кредиту для благодійних організацій може допомогти в питаннях диверсифікації кредитного портфелю банку, адже такі кредити будуть в основному видаватися саме юридичним особам, малому та середньому бізнесу тощо.

Для підвищення якості кредитного портфелю банку також варто зважено підходити до політики лімітування кредитів для фізичних осіб. З нашої точки зору, для провадження ефективної політики лімітування обсягів виданих кредитів слід представити позичальникові умови на яких видається той чи інший обсяг кредиту. При цьому варто наголошувати клієнтові що при виконанні вимог кредитний ліміт може бути збільшено.

На сьогоднішній день для фізичних осіб є три можливості підвищити кредитний ліміт – це активне користування кредитним лімітом, вчасне погашення заборгованості або зростання власних доходів. У військовий час такі вимоги виконати вкрай важко, а як наслідок обсяги кредитування різко знижуються.

Отже, слід запроваджувати і інші вимоги, що дозволить клієнту використовувати інші можливості для отримання більшого кредитного ліміту, а банку отримати кредитоспроможного клієнта.

Для поліпшення кредитної політики варто запровадити такі заходи:

- страхувати кредитний ліміт;
- поставити в залежність обсяг кредитного ліміту від отриманої освіти клієнтом (чим більш освіченим є громадянин тим менше ризики неповернення кредиту, бо особи з вищою освітою є більш обізнані в питання фінансової грамотності);
- надавати можливість отримання кредитного ліміту за умови проходження навчання з питань фінансової грамотності тощо.

Такі додаткові вимоги до позичальників дозволять підвищити обізнаність

клієнтів, щодо використання кредитних інструментів банку, управління власними фінансами, зменшить ризики неповернення грошей внаслідок необґрунтованих рішень клієнтів при використанні кредитів тощо.

Отже, запровадження розглянутих заходів дозволить АТ КБ «ПриватБанку» підвищити якість кредитного портфелю, активізувати кредитні операції та підвищити ефективність кредитної політики банку.

ВИСНОВКИ

В роботі розглянуто сутність кредитної політики банку та особливості кредитування малого й середнього бізнесу, фізичних та юридичних осіб на прикладі АТ КБ «ПриватБанк». Для розкриття питання особливостей механізму кредитування в банківських установах в роботі зроблено акцент на аналізі кредитної політики банку та кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк».

Аналіз фінансової діяльності АТ КБ «ПриватБанк» показав, що навіть у 2022 році, коли в Україні почалася повномасштабна фаза війни, банк залишався фінансово спроможним та стійким. Так, за результатами 2022 року АТ КБ «ПриватБанк» отримав чистий прибуток у розмірі 30198 млн грн. Проте, 2022 рік виявився достатньо важким і за результатами роботи банк у 2022 році суттєво знизив свою кредитну активність. Скоротилося кредитування фізичних осіб за такими напрямками як іпотечне та споживче кредитування. Суттєво скоротилися темпи зростання обсягів виданих кредитів за кредитними картками. Тоді як кредитування юридичних осіб, малого та середнього бізнесу суттєво зросло, проте в структурі кредитного портфелю ці складові мають незначну частку – 2,9 % та 11,4 % відповідно. Найбільшу частку в кредитному портфелі займають кредити, видані за кредитними картками, темпи приросту яких суттєво скоротилися – до 2,82 %.

В роботі також було проведено аналіз співвідношення кредитного та депозитного портфелів, за результатами якого було зроблено висновки про суттєве переважання депозитного портфелю над кредитним протягом всього аналізованого періоду. Зокрема, слід відзначити, що у 2022 році суттєво зріз депозитний портфель до 471970 млн грн, що більше ніж у 2021 році на 45,08 %. Різке зростання депозитного портфелю зумовлене надходженням значної допомоги від країн Європи, Америки та інших країн світу, що пов'язано із ведення бойових дій. Вагома частка цієї допомоги використовувалася в Україні для фінансової підтримки вразливих верств населення, внаслідок чого у ПриватБанку суттєво зріз депозитний

портфель та утворилася надлишкова ліквідність, а це у свою чергу стало причиною зростання обсягів вкладань у депозитні сертифікати НБУ.

Аналіз ефективності кредитної політики показав, що протягом 2020-2022 років рівень ризику кредитного портфелю знижувався, що пов'язано із вчасним формуванням необхідних резервів під нестандартні кредити, а також збільшення безризикових операцій по кредитному портфелю, зокрема вкладання коштів у депозитні сертифікати НБУ. У результаті чого у 2022 році спостерігався найнижчий рівень кредитного ризику для АТ КБ «ПриватБанку», який склав 8,42 %.

Проте у 2022 році доходність кредитного портфелю була найнижча і складала 23,22 %, тоді як безризикова ставка (обрахована по відсотковим ставкам по ОВДП) суттєво зросла, – з 10,14 % у 2021 році до 12,17 % у 2022 році. Такі зміни спричинили суттєве погіршення показника ефективності управління кредитним портфелем банку, який у 2022 році склав 1,31, що менше минулорічного показника на 27,98 %, проте більше показника 2020 року на 0,3.

За результатами проведеного в роботі аналізу нами було запропоновано наступні заходи по поліпшенню кредитної політики банку:

- впровадження кредитів для благодійних організацій України, зокрема і тим, які надають допомогу армії України, що дозволить активізувати кредитні операції АТ КБ «ПриватБанку», поживити кредитування в Україні, диверсифікувати кредитний портфель за рахунок зростання частки виданих кредитів юридичним особам;

- активізувати видачу кредитів юридичним особам, зокрема малому і середньому бізнесу в Україні, що дозволить диверсифікувати кредитний портфель банку;

- запровадити нові вимоги до клієнтів банку при видачі кредитних лімітів. Для активізації населення країни у користуванні кредитами надати нові можливості для збільшення кредитного ліміту, а саме: страхування кредитного ліміту; проведення навчання клієнтів з фінансової грамотності; поставити розмір кредитного ліміту у відповідність до отриманої клієнтом освіти тощо.

Запровадження зазначених заходів дозволить активізувати кредитні операції банку, поліпшити умови надання кредитів населенню, підвищить якість та ефективність кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бурлаєнко Т. І. Особливості управління кредитним портфелем банку. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. С. 767-772.
2. Бучковська Я.Г., Самарічева Т.А., Гуменюк Д.С. Депозитний портфель комерційного банку: аналіз та шляхи оптимізації. *Приазовський економічний вісник*. 2021. Випуск 1 (24). С. 177-182. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2021-1-31>.
3. Доценко І. О., Доценко В. В. Сутність та значення кредитної діяльності банку у сучасних умовах економічного розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. С. 97-108.
4. Жмурко І.В. Основні напрями підвищення ефективності банківського кредитування в Україні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Випуск 15. С. 519-524. URL: <http://global-national.in.ua/archive/15-2017/103.pdf>.
5. Ільченко Л. Дефіцит держбюджету України за рік сягнув трильйона – Мінфін. *Економічна правда*. 2 січня 2024. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/01/2/708323/>.
6. Корпоративне управління. Сайт АТ КБ «ПриватБанк». URL: <https://privatbank.ua/about/management/corp>
7. Лепушинський В. 200 мільярдів у депозитних сертифікатах НБУ: чи можна використати "зайві" гроші банків. *Економічна правда*. 11 липня 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/07/11/689073/>.
8. Лисенок О. В. Формування стратегії та політики управління кредитними операціями банків. *Вісник ЖДТУ*. 2016. С. 186-192.
9. Лисенок О. В., Бадзим О. С., Древуш А. Р. Управління кредитним ризиком банку в умовах нестабільності вітчизняної економіки. *Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова*. 2016. С. 175-181.
10. Нечаєва І. А., Каплан Ю. О. Теоретичні основи управління якістю кредитного портфелю. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2011. С. 116-123.

11. Ніколаєнко Ю. В. Економічна сутність кредитного ризику в банківській сфері: особливості і проблеми. *Економіка та держава*. 2015. С. 43-47.
12. Ніколаєнко Ю. В. Процес управління кредитним ризиком як складова банківського менеджменту. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. С. 101-109.
13. Облікова ставка Національного банку. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/monetary/archive-rish>.
14. Первинний ринок ОВДП. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/primary-ovdp-chart?date=11.01.2022&valcode=UAH>.
15. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент у банку: підручник. 2-ге вид., доп. і перероб. К.: КНЕУ, 2004. 468 с.
16. Рибалко О. П. Кредитна політика комерційного банку та стратегії її реалізації. *Інтелект XXI*. 2018. С. 120-131.
17. Річний звіт АТ КБ «ПриватБанк» на 31 грудня 2020 року [Електронний ресурс] / АТ КБ «ПриватБанк». URL: https://static.privatbank.ua/files/PB_SepUkr_2021.03.15_Zvit_Last_n.pdf.
18. Річний звіт АТ КБ «ПриватБанк» на 31 грудня 2021 року [Електронний ресурс] / АТ КБ «ПриватБанк». URL: https://static.privatbank.ua/files/doc2_09092022.pdf.
19. Річний звіт АТ КБ «ПриватБанк» на 31 грудня 2022 року [Електронний ресурс] / АТ КБ «ПриватБанк». URL: https://static.privatbank.ua/files/dod1_01052023_2022.pdf.
20. Сорока А. В., Колесникова А. Р. Кредитна політика банку як основа управління кредитним ризиком. *Молодий вчений*. 2017. С. 771-782.
21. Статистика фінансового сектору. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial>.
22. Степаненко К. Р. Особливості формування кредитного портфеля банку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. С. 112-120.
23. Степаненко С. В., Римар О. Г., Гулюк О. І. Методи вдосконалення управління кредитним портфелем банку в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2021. № 3. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.3.88>.

24. Суханова А. В., Пухальська Н. О., Черній Б. С. Сучасні методи оцінки кредитоспроможності позичальника банківськими установами. *Економіка і суспільство*. 2018. С. 821-826. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-18-114>.

25. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. / І.С. Борисова, О.П. Зоря. Полтава: РВВ ПДАА. 2011. 279 с.

26. Філімонова А. Б. Система та механізм банківського кредитування підприємств: зв'язок і протиставлення сутності понять. Наукові праці. Економіка. Випуск 263. Том 275. 2016. URL: <https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/naukpraci/economy/2016/275-263-10.pdf>

27. SIPRI: військові видатки України в 2022-му зросли на 640% ВВП порівняно з 2021-м. Радіо Свобода. 24 квітня 2023. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-viiskovi-vydatky-ukraina-sipri/32376625.html>.

28. Forinsurer – онлайн-журнал. URL: forinsurer.com

ДОДАТОК А

Фінансова звітність АТ КБ Приватбанк за 2021–2022 роки

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2021 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2021	31 грудня 2020 (як рекласифіковано)	31 грудня 2019 (як рекласифіковано)
АКТИВИ				
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	52 835	49 911	45 894
Кредити та аванси банкам	7	26 243	25 059	27 118
Кредити та аванси клієнтам	8	68 218	55 021	59 544
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		222 277	221 661	152 157
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	93 096	100 750	84 680
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	129 074	119 196	66 602
- за амортизованою собівартістю	9	107	1 715	875
Поточні податкові активи	21	9 978	6 660	2 257
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30	155
Інвестиційна нерухомість		1 989	2 933	3 379
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	10	1 288	953	648
Основні засоби	10	6 074	6 689	5 832
Інші фінансові активи	11	2 644	3 448	2 210
Інші нефінансові активи	12	9 713	10 128	10 529
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		7	32	-
Загальна сума активів		401 296	382 525	309 723
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Інші залучені кошти		-	-	7 721
Кошти банків		3	2	201
Кошти клієнтів	13	325 303	312 708	240 621
Відстрочені податкові зобов'язання	21	159	146	121
Інші фінансові зобов'язання	14	3 770	4 059	2 639
Забезпечення у т.ч.:	15	3 651	10 687	2 363
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		373	329	290
- інше забезпечення		3 278	10 358	2 073
Інші нефінансові зобов'язання	15	1 795	2 098	1 528
Загальна сума зобов'язань		334 681	329 700	255 194
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ				
Статутний капітал	16	206 060	206 060	206 060
Емісійний дохід	16	23	23	23
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174	12 174
Інші резерви	9, 10	(4 091)	(2 248)	(660)
Резервні та інші фонди банку	16	9 696	8 481	6 850
Накопичений дефіцит		(157 247)	(171 665)	(169 918)
Загальна сума власного капіталу		66 615	52 825	54 529
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		401 296	382 525	309 723

Затверджено до випуску та підписано 26 липня 2022 року.

Г. Броні
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2022	31 грудня 2021
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	96 380	52 835
Кредити та аванси банкам	7	103 837	26 243
Кредити та аванси клієнтам	8	68 084	68 218
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		239 752	222 277
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	95 716	93 096
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	143 920	129 074
- за амортизованою собівартістю	9	116	107
Поточні податкові активи	25	9 079	9 978
Відстрочені податкові активи	25	1 100	-
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30
Інвестиційна нерухомість	10	2 155	1 989
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	11	1 389	1 288
Основні засоби	11	5 228	6 074
Інші фінансові активи	12	4 309	2 644
Інші нефінансові активи	13	9 189	9 713
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		64	7
Загальна сума активів		540 596	401 296
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		-	3
Кошти клієнтів	14	471 970	325 303
Інші залучені кошти	15	128	-
Відстрочені податкові зобов'язання	25	-	159
Інші фінансові зобов'язання	16	2 634	3 770
Забезпечення у т.ч.:	17	5 804	3 651
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		1 280	373
- інше забезпечення		4 524	3 278
Інші нефінансові зобов'язання	18	2 271	1 795
Загальна сума зобов'язань		482 807	334 681
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	206 060	206 060
Емісійний дохід	19	23	23
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Інші резерви	9, 11	(15 168)	(4 091)
Резервні та інші фонди банку	19	11 449	9 696
Накопичений дефіцит		(156 749)	(157 247)
Загальна сума власного капіталу		57 789	66 615
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		540 596	401 296

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року.

Г. Бьош
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2021 рік	2020 рік (як рекласифіковано)
Процентні доходи в т.ч.:		35 854	33 563
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	17	30 870	28 547
- інші процентні доходи	17	4 984	5 016
Процентні витрати	17	(6 537)	(11 961)
Чистий процентний дохід		29 317	21 602
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	18	(856)	(1 809)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		28 461	19 793
Комісійні доходи	19	35 057	27 649
Комісійні витрати	19	(11 840)	(8 888)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		3 226	3 103
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		1 017	(7 460)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	32	8
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	(7 666)	16 045
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		(873)	(256)
Витрати на виплати працівникам		(8 904)	(8 192)
Амортизаційні витрати		(2 183)	(1 791)
Частка прибутку (збитку) асоційованих підприємств та спільних підприємств, облік яких ведеться за методом участі в капіталі		-	(124)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:		(2 348)	(16 681)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	15, 20	6 464	(8 539)
- адміністративні та операційні витрати	20	(8 812)	(8 142)
Інші доходи		1 286	1 200
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(111)	(104)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(164)	(6)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		77	-
Прибуток до оподаткування		35 067	24 296
Витрати на сплату податку (доходи від повернення податку)	21	(17)	6
Прибуток за рік		35 050	24 302

Затверджено до випуску та підписано 26 липня 2022 року.

Г. Бьош
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2022 рік	2021 рік
Процентні доходи в т.ч.:		43 686	35 854
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	20	38 905	30 870
- інші процентні доходи	20	4 781	4 984
Процентні витрати	20	(3 768)	(6 537)
Чистий процентний дохід		39 918	29 317
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	21	(15 396)	(856)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		24 522	28 461
Комісійні доходи	22	32 945	35 057
Комісійні витрати	22	(12 505)	(11 840)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		14 655	3 226
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		(7 760)	1 017
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	119	32
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	2 608	(7 666)
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		267	(873)
Витрати на виплати працівникам		(10 096)	(8 904)
Амортизаційні витрати	11	(1 970)	(2 183)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:	23	(10 473)	(2 348)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	17, 23	(885)	6 464
- адміністративні та операційні витрати	23	(9 588)	(8 812)
Інші доходи	24	2 815	1 286
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(458)	(111)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(1)	(164)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		4	77
Прибуток до оподаткування		34 672	35 067
(Витрати на сплату податку) доходи від повернення податку	25	(4 474)	(17)
Прибуток за рік		30 198	35 050

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року.

Г. Бьош
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про сукупний дохід за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2021	31 грудня 2020
Прибуток за рік		35 050	24 302
Інший сукупний дохід			
<i>Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Фінансові інструменти, що визнаються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Прибутки (збитки) від фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування		(1 758)	(1 649)
- Коригування перекласифікації фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування		(32)	(8)
- Податок на прибуток, що відноситься до фінансових активів, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід у складі іншого сукупного доходу		(2)	(6)
<i>Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Будівлі та земля:			
- Інший сукупний дохід, до оподаткування, прибутки (збитки) від переоцінки		(32)	139
- Податок на прибуток, що відноситься до змін у дооцінці у складі іншого сукупного доходу		6	(25)
Загальна сума іншого сукупного доходу		(1 818)	(1 549)
Загальна сума сукупного доходу		33 232	22 753

Затверджено до випуску та підписано 26 липня 2022 року.

Г. Бьош
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про сукупний дохід за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	2022 рік	2021 рік
Прибуток за рік	30 198	35 050
Інший сукупний дохід		
<i>Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>		
Фінансові інструменти що визнаються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:		
- Прибутки (збитки) від фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування	(14 139)	(1 758)
- Коригування перекласифікації фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування	(119)	(32)
- Зміни у резерві під очікувані кредитні збитки	3 453	-
- Податок на прибуток, що відноситься до фінансових активів, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід у складі іншого сукупного доходу	(207)	(2)
<i>Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>		
Будівлі та земля:		
- Інший сукупний дохід, до оподаткування, прибутки (збитки) від переоцінки	34	(32)
- Податок на прибуток, що відноситься до змін у дооцінці у складі іншого сукупного доходу	(6)	6
Загальна сума іншого сукупного доходу	(10 984)	(1 818)
Загальна сума сукупного доходу	19 214	33 232

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року.

Г.Бьош
Голова Правління

Г.Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2021 рік	2020 рік (як рекласифіковано)
Грошові потоки від операційної діяльності			
Проценти отримані		36 915	32 658
Проценти сплачені		(6 755)	(12 266)
Комісійні доходи, що отримані		35 057	27 649
Комісійні витрати, що сплачені		(11 840)	(8 888)
Чисте (збільшення)/зменшення від операцій з іноземною валютою		3 226	3 103
Виплати працівникам		(9 176)	(7 683)
Адміністративні витрати та інші операційні виплати, що сплачені		(8 900)	(6 315)
Інші доходи		1 701	1 319
Повернення податків на прибуток (сплата)		(3 318)	(4 403)
Грошові потоки, отримані від операційної діяльності, до змін в операційних активах та зобов'язаннях		36 910	25 174
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях			
Чисте (збільшення)/зменшення кредитів та авансів банкам		(1 179)	2 065
Чисте (збільшення)/зменшення кредитів та авансів клієнтам		(15 000)	2 562
Чисте (збільшення)/зменшення інших фінансових активів		753	(2)
Чисте (збільшення)/зменшення інших активів		(105)	300
Інші надходження (вибуття) грошових коштів		35	5
Чисте зменшення коштів банків		-	(220)
Чисте збільшення/(зменшення) коштів клієнтів		17 718	56 207
Чисте збільшення/(зменшення) інших нефінансових зобов'язань		64	40
Чисте збільшення/(зменшення) інших фінансових зобов'язань		(27)	(729)
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності		39 169	85 402
Грошові потоки від інвестиційної діяльності			
Надходження від продажу основних засобів		85	36
Придбання основних засобів		(1 122)	(1 686)
Придбання нематеріальних активів		(627)	(538)
Придбання інвестиційних цінних паперів в т.ч.:		(83 625)	(83 091)
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(83 625)	(81 623)
- за амортизованою собівартістю		-	(1 468)
Надходження від реалізації та погашення інвестиційних цінних паперів в т.ч.:		71 122	32 135
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		69 622	32 135
- за амортизованою собівартістю		1 500	-
Чисті грошові кошти, використані в інвестиційній діяльності		(14 167)	(53 144)
Грошові потоки від фінансової діяльності			
Виплати за орендними зобов'язаннями		(736)	(631)
Повернення інших залучених коштів		-	(7 621)
Дивіденди сплачені		(19 442)	(24 457)
Чисті грошові кошти, використані в фінансовій діяльності	30	(20 178)	(32 709)
Вплив змін валютного курсу на грошові кошти та їх еквіваленти		(1 683)	4 033
Вплив очікуваних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти		(1)	(1)
Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		3 140	3 581
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок періоду		48 068	44 487
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець періоду	6	51 208	48 068

Затверджено до випуску та підписано 26 липня 2022 року.

Г.Бьош
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2022 рік	2021 рік
Грошові потоки від операційної діяльності			
Проценти отримані		40 071	36 915
Проценти сплачені		(3 800)	(6 755)
Комісійні доходи, що отримані		32 945	35 057
Комісійні витрати, що сплачені		(12 505)	(11 840)
Чисте (збільшення)/зменшення від операцій з іноземною валютою		14 655	3 226
Виплати працівникам		(9 775)	(9 176)
Адміністративні витрати та інші операційні виплати, що сплачені		(9 439)	(8 900)
Інші доходи		2 917	1 701
Повернення податків на прибуток (сплата)		(5 030)	(3 318)
Грошові потоки, отримані від операційної діяльності, до змін в операційних активах та зобов'язаннях		50 039	36 910
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях			
Чисте (збільшення)/зменшення кредитів та авансів банкам		(77 584)	(1 179)
Чисте (збільшення)/зменшення кредитів та авансів клієнтам		(9 198)	(15 000)
Чисте (збільшення)/зменшення інших фінансових активів		(704)	753
Чисте (збільшення)/зменшення інших активів		332	(105)
Інші надходження (вибуття) грошових коштів		37	35
Чисте збільшення/(зменшення) коштів банків		(2)	-
Чисте збільшення/(зменшення) коштів клієнтів		117 642	17 718
Чисте збільшення/(зменшення) інших нефінансових зобов'язань		1	64
Чисте збільшення/(зменшення) інших фінансових зобов'язань		(978)	(27)
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності		79 585	39 169
Грошові потоки від інвестиційної діяльності			
Надходження від продажу основних засобів		3	85
Придбання основних засобів		(392)	(1 122)
Придбання нематеріальних активів		(675)	(627)
Придбання цінних паперів в т.ч.:		(130 058)	(83 625)
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(130 058)	(83 625)
Надходження від реалізації та погашення інвестиційних цінних паперів в т.ч.:		112 778	71 122
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		112 778	69 622
- за амортизованою собівартістю		-	1 500
Надходження від продажу інвестиційної нерухомості		77	-
Чисті грошові кошти, використані в інвестиційній діяльності		(18 267)	(14 167)
Грошові потоки від фінансової діяльності			
Виплати за орендними зобов'язаннями		(653)	(736)
Дивіденди сплачені		(28 040)	(19 442)
Отримання інших залучених коштів		127	-
Чисті грошові кошти, використані в фінансовій діяльності	34	(28 566)	(20 178)
Вплив змін валютного курсу на грошові кошти та їх еквіваленти		10 684	(1 683)
Вплив очікуваних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти		(453)	(1)
Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		42 983	3 140
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	6	51 208	48 068
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	6	94 191	51 208

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року

Г.Бьош
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

